

SVEDOK TVRDI DA JE SRBIJANSKA POLICIJA KONTROLISALA PARAVOJNE FORMACIJE

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Vojni oficir je rekao da su neregularne srpske snage na Kosovu od strane policijskih zvaničnika bile tretirane kao „nužno zlo“.

Jedan srpski vojni general svedočio je ove sedmice pred Haškim tribunalom – na suđenju bivšem šefu srbijanske policije, Vlastimiru Đorđeviću – o vezama između srbijanske policije i paravojnih formacija koje su delovale na Kosovu.

Suđenje Đorđeviću počelo je 27. januara, tako što je tužilaštvo krenulo da obrazlaže optužbe protiv njega – među kojima su i ubistva, deportacija i progon, koji su počinjeni u periodu od januara do juna 1999. godine u sklopu navodne zavere čiji je cilj bio da se sa Kosova ukloni većinsko albansko stanovništvo.

Kao bivši načelnik odeljenja za javnu bezbednost srbijanskog Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), Đorđević se tereti za učešće u nečemu što tužioci nazivaju „sistematskom kampanjom“ koja je rezultirala smrću više stotina ljudi i proterivanjem oko 800,000 Albanaca. Ovaj egzodus se odigrao u atmosferi straha koji je bio podstican pretnjama nasiljem – kažu oni.

Optuženi je negirao navode iz optužnice, rekavši da su srbijanski zvaničnici u pokrajini – pri pokušaju da uguše separatističku pobunu Oslobođilačke vojske Kosova (OVK) – poštovali zakon.

No, general Aleksandar Vasiljević je sudijama ove sedmice rekao kako su, prema zvaničnim informacijama kojima on raspolaže, paravojne grupe – koje se terete za veliki deo nasilja na Kosovu – bile pod efektivnom kontrolom MUP-a, pri čemu je i Đorđević sudelovao u njihovom angažovanju.

Vasiljević je početkom devedesetih obavljao dužnost zamenika šefa uprave za bezbednost pri Jugoslovenskoj Narodnoj Armiji (JNA), a kao zamenik šefa uprave za bezbednost pri Vojski Jugoslavije (VJ) u periodu od marta 1999. do 2001., on je već svedočio u Hagu, na suđenju bivšim srbijanskim predsednicima Slobodanu Miloševiću i Milanu Milutinoviću.

Svedok je opisao kako je potkraj aprila 1999. po prvi put dobio zvaničnu informaciju o zločinima počinjenim na Kosovu –a koju mu je prosledio oficir za bezbednost prištinskog korpusa, potpukovnik Lakić Đorović.

„Tražio sam od njega podatke o dešavanjima na terenu. On je odgovorio da ima pojedinačnih slučajeva zločina, silovanja i ubistava“, kazao je svedok.

On je rekao i da je potom dobio dodatne informacije – od Đorovića i novosadske kontraobaveštajne grupe VJ-a – po kojima su pripadnici Škorpiona, jedne od paravojnih grupacija koje su delovale u sklopu antiterorističke jedinice koja je pripadala resoru za javnu bezbednost MUP-a, navodno umešani u zločine.

Rekao je i kako mu je, na osnovu izvesnih izveštaja koji su mu stizali od Đorovića, postalo jasno da su na Kosovu „postojale paravojne formacije mimo klasične organizacije vojske i MUP-a“.

Kazao je i da je iz tih izveštaja otkrio da jedna od paravojnih grupa – u pitanju je bila Arkanova garda, koja je nazvana po svom vođi, zloglasnom gospodaru rata, Željku Ražnatoviću „Arkanu“ – „nije bila deo nikakvih zakonitih struktura ili establišmenta“, premda je „većina [njenih članova] imala lične karte ili propusnice MUP-a“.

Nakon što su vesti o navodnoj umešanosti srbijanske policije u zločinačke aktivnosti doprle i do srbijanskog predsednika Slobodana Miloševića, posredstvom komandnog lanca su Vasiljeviću i vojnom generalu Nebojši Pavkoviću bila prosleđena naređenja da sprovedu internu istragu „i 17. maja dođu na sastanak koji će se održati na komandnom mestu, gde će podneti pismene izveštaje“, rekao je on.

Na temelju rezultata Pavkovićeve istrage, Vasiljević je – kako je rekao – saznao da su pripadnici Arkanove garde „stizali na Kosovo po naređenju generala MUP-a Đorđevića, te da bi ih MUP okupio i poslao na ona područja gde je situacija na terenu bila najgora“.

Na sastanku koji je održan 16. maja, Pavković je „[policijskom] generalu [Sretenu] Lukiću predložio da osnuju zajedničku komisiju koja bi, na osnovu toga gde su leševi pronađeni, utvrdila ko je odgovoran za te zločine – da li vojska, ili policija, ili neko treći“, kazao je svedok.

Međutim, Lukić nije podržao tu ideju – tvrdi Vasiljević. Svedok je objasnio i da to za njega nije predstavljalo iznenađenje, pošto su „postojali loši odnosi između vojne službe bezbednosti i organa MUP-a“.

Na sastanku koji je održan 17. maja, Vasiljević i Pavković su – po rečima svedoka – o onome što su otkrili izvestili i Miloševića.

Sudeći po Vasiljevićevim zabeleškama o onome o čemu je na tom sastanku bilo reči, šef odeljenja za državnu bezbednost MUP-a, Rade Marković, potvrdio je prisustvo Arkanove grupe na Kosovu.

„[Marković] je rekao da sam ja bio u pravu, da ga je Arkan kontaktirao nudeći mu stotinak svojih ljudi“, rekao je svedok.

Po Vasiljevićevim rečima, Marković je prihvatio da njih tridesetak dođe i da im se daju uniforme, tvrdeći da su paravojne grupe „nužno zlo“.

Vasiljević je objasnio da su se mnogi pripadnici paravojnih formacija „predstavljali kao ‘veliki Srbi’“, te da je to smetalo Miloševiću, pošto je smatrao da takav opis „kvvari sliku o onome što je on postigao na Kosovu“.

Na osnovu Vasiljevićevog svedočenja, reklo bi se da je na samom sastanku postojalo neslaganje između vojske i policije oko toga ko snosi veću odgovornost za počinjene zločine.

Svedok je rekao da je na sastanku Lukić podneo izveštaj po kojem je svim organima MUP-a na Kosovu bilo „poslato pismo [komande] MUP-a u kojem je rečeno da je bilo oko 800 leševa za koje je, kada su u pitanju počinioci zločina, bila odgovorna VJ“.

Po Vasiljevićevim rečima, Pavković je potom objasnio kako je, na osnovu istrage koju je on sproveo, „ustanovljeno da je na područjima gde je boravila vojska nađen 271 leš, dok je na području gde su delovale jedinice MUP-a nađeno 326“.

Tužilaštvo je Vasiljevićevu beležnicu sa skraćenim zabeleškama sa ovog sastanka uvrstilo među dokaze.

Vasiljević je rekao kako mu je, nakon sastanka održanog 17. maja, bilo naređeno „da što pre ode na Kosovo i stupi u kontakt sa potčinjenim organima bezbednosti kako bi prikupio podatke o svemu što se tamo događa, ali i kako bi izvršio klasičan inspeksijski obilazak bezbednosnih organa u svetlu njihovih kontraobaveštajnih aktivnosti“.

On je naveo da je na Kosovo otišao 1. juna 1999. godine, te da je u pokrajinsku prestonicu Prištinu stigao na večernji sastanak objedinjene komande formacija VJ-a i MUP-a koje su u to vreme tamo delovale.

Sastanak je održan u nečemu što je ličilo na operativni centar Prištinskog korpusa, a predsedavao je potpredsednik savezne vlade, Nikola Šainović – kazao je svedok.

Vasiljević je zatim naveo kako je na Kosovu ostao 7 dana, te kako je posetio 12 organa bezbednosti i potčinjenih jedinica. Tokom poslednjeg dana boravio je u Prištini, gde je prikupio sve informacije o zločinima i žrtvama – u pitanju su, kako je rekao, bila 42 slučaja nezakonitog ponašanja ili zločinačke aktivnosti.

Osoblje MUP-a je njegovom istragom „bilo nezadovoljno“ – kazao je Vasiljević.

„Nije im se svidela činjenica da smo sačinili izveštaj o njihovom radu. General Đorđević je to nagovestio. On je rekao: ‘Hajde da svako od nas radi svoj posao. Obratite pažnju na to šta vi radite, a ne [šta radimo mi].’“

Suđenje Đorđeviću se nastavlja iduće sedmice.

Andrew W. Maki je saradnik IWPR-a.

Location: Kosovo

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svedok-tvr-di-da-je-srbijanska-policija>